

DE MARKT WIKT, DE BELEGGER BESCHIKT

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIEEL ANALIST)

Aantrekkelijke eindmarkten deden de vraag naar platina en palladium sterk opveren. Toch is het de belegger die bepalend zal zijn voor de toekomstige prijsontwikkeling.

Platina en palladium kenden in 2008 een desastreuze tweede jaarhelft waarin de prijzen met meer dan 65 procent kelderden. Vorig jaar werd een groot deel van de opgelopen verliezen goedgehaakt. Een troyounce platina werd vorig jaar bijna 62 procent duurder en zustermetaal palladium deed het nog een stuk beter met een prijsstijging van 113 procent. Toch is met name voor platina de weg naar de recordprijzen van mei 2008 nog lang.

Vanwege de relatieve schaarste worden beide metalen in de familie van de edelmetalen ondergebracht. Ook het feit dat juwelensomptie een niet onbelangrijk deel van de vraag uitmaakt, is een kenmerk van deze categorie. Op basis van de belangrijkste vraagcomponent, namelijk industriële toepassingen, horen platina en palladium eerder thuis bij de basismetalen. Er zijn dus meerdere factoren die een impact hebben op de vraag en dus ook de prijs. De economische conjunctuur is bepalend voor de industriële vraag, terwijl ook de beleggersvraag een belangrijke rol speelt.

STEEDS DIEPER GRAVEN

Platina is een van de meest schaarse metalen ter wereld. Er wordt geschat dat de totale beschikbare hoeveelheid platina dertig keer kleiner is dan de hoeveelheid goud. Toch is een troyounce platina momenteel slechts 40 procent duurder dan eenzelfde hoeveelheid goud.

Tijdens het voorbije decennium werd ongeveer de helft van alle geproduceerd platina gebruikt voor de fabricage van katalysatoren die de uitlaatgassen van voertuigen zuiveren. Vorig jaar was hierop een uitzondering: door de crisis in de autosector bedroeg het gewicht van deze vraagcomponent amper 36 procent. Bij de andere

industriële toepassingen hetzelfde verhaal. Behalve voor katalysatoren wordt platina ook gebruikt in de medische en de chemische industrie en bij de productie van allerlei consumentenelektronica. Platina heeft de eigenschap om waterstof te absorberen en speelt daarom een belangrijke rol bij de productie van brandstofcellen of 'fuel cells'. De industriële toepassingen staan normaal in voor ongeveer een kwart van de totale vraag, maar vorig jaar bleef dit beperkt tot amper 16 procent.

Het lagere aandeel van de traditionele afzetmarkten werd gecompenseerd door de juwelensomptie. In 2007 was de vraag naar juwelen goed voor ongeveer een vijfde van de totale platinaconsumptie, maar vorig jaar was dit opgelopen naar 35 procent.

Sinds 2007 is er nog een component bijgekomen aan de vraagzijde, namelijk de beleggersvraag in de vorm van trackers of Exchange Tradeable Funds (ETF's). Trackers die investeren in fysiek platina stonden vorig jaar in voor ongeveer 5 procent van de totale vraag. Deels kan ook de juwelensomptie worden gezien als een investeringsvraag. In Oosterse culturen is het traditie om rijkdom te vergaren en over te dragen in de vorm van edelmetalen.

Net als de vraag is ook het aanbod sterk geconcentreerd. Vorig jaar was niet minder dan 78 procent van alle geproduceerd platina afkomstig uit Zuid-Afrika. Dit land beschikt ook over de grootste reserves, al worden die steeds minder goed toegankelijk. In het Bushveld-complex raken de

